

Nr 312.

Av herr **Källman**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om folkpensionering m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 220 föreslås i 28 § att pensionsnämnd skall sammanträda minst en gång i månaden, om på nämndens prövning beroende ärende finnes.

I nu gällande lag stadgas i 23 § att ordföranden skall kalla nämnden till sammanträde så ofta denne med avseende å inkomna ärendens antal och vikt finner det nödigt, dock minst en gång varje kalenderhalvår. Genom av Kungl. Maj:t år 1937 utfärdad instruktion för pensionsnämnderna har emellertid föreskrivits att ärende som för prövning eller yttrande inkommit till nämndens ordförande skall av nämnden handläggas snarast möjligt och senast inom två månader.

Nu föreliggande förslag i den detalj varom här är fråga har ej slutbehandlats av socialvårdskommittén. Erforderliga ändringar i 24—32 §§ komma att senare framläggas av kommittén. Departementschefen har dock redan nu velat markera sin ståndpunkt till spörsmålet om sådan ändring som ovan nämnts. Någon motivering härför anföres icke. Pensionsstyrelsen, som givetvis har de största och samlade erfarenheterna i en fråga av denna art, har ej varit i tillfälle att uttala sin mening, enär socialvårdskommittén lämnat frågan utanför tills vidare.

Det motiv, som föranlett departementschefens uttalande, är tydligen, att vederbörande sökande skola fortast möjligt erhålla de förmåner som skola behövsprövas.

Mot detta förslag kan anföras starka betänkligheter, och frågan är icke liten för flertalet pensionsdistrikt.

Det är i en del kommuner förenat med svårigheter, särskilt för dem som ha stora avstånd till sammanträdeslokalen eller äro boende i skärgårdssocknar, att komma till kommunens centrum. Och ledamöter av pensionsnämnd, som kallas att måhända behandla ett enda ärende, stundom av enklaste beskaffenhet, bli ej glada över att offra minst en hel dag, vartill komma resekostnader. Betalar vederbörande kommun omkostnaderna, blir det en till synes i många fall onödig utgift.

Vad angår behovet av täta pensionsnämndssammanträden efter den föreslagna lagstiftningens genomförande må erinras att i bostadskostnadsgrupp 1, som torde komma att omfatta flertalet kommuner, ansökan om ålders-

pension i regel endast behöver behandlas av pensionsnämnd, då hustrutillägg sökes. Det är sålunda i huvudsak ansökningar om invalidpension, sjukbidrag och änkepension samt frågor om jämkning eller indragning av sådan förmån, som i denna bostadskostnadsgrupp behöva handläggas av pensionsnämnd. Dessa ärenden äro icke alltid av brådskande natur — i fråga om indragningarna är detta sällan fallet, enär pensionsstyrelsen i regel förordnar om provisorisk indragning. I många fall har vidare den sökande ett mindre kapital eller är han intagen å någon anstalt, där han har sin fulla försörjning, varför det för honom är likgiltigt, om folkpensionen kommer honom tillhanda någon månad förr eller senare. Att märka är för övrigt att kommunernas möjligheter att förskottera folkpension kvarstå enligt den föreslagna lagstiftningen. Man torde sålunda sammanfattningsvis kunna göra gällande, att i bostadskostnadsgrupp 1 det blir relativt få ärenden, som tarva en mycket snabb behandling.

I de övriga bostadskostnadsgrupperna tillkommer prövningen av ansökningar om bostadstillägg. Då de sökande äro fyllda 67 år, kunna de dock, genom att söka den allmänna ålderspensionen särskilt, få huvudparten av pensionen utan dröjsmål. Bostadstilläggen bli i bostadskostnadsgrupperna 2 och 3 relativt små, varför ett dröjsmål med deras utbetalning ej är lika kännbart för den sökande som om han fått vänta på hela pensionen. I övrigt gäller beträffande dessa bostadskostnadsgrupper vad ovan sagts om bostadskostnadsgrupp 1. I grupp 4 och 5, som torde komma att omfatta i huvudsak Stockholm, Göteborg och vissa av Stockholms förorter, äro nämndernas sammanträden i regel så täta, att förevarande spørsmål för deras vidkommande icke är av större betydelse.

I stort sett kan sålunda påstås att behovet av stadgande om täta pensionsnämndssammanträden snarast blir mindre enligt den föreslagna lagstiftningen än enligt den nuvarande. I bostadskostnadsgrupp 1 kommer därjämte att i långt större utsträckning än nu att inträffa, att endast ett eller ett par ärenden finnas att behandla å varje sammanträde, även om sammanträdena ej hållas oftare än vad för närvarande är fallet.

Angående antalet sammanträden enligt nu gällande ordning vill jag meddela några siffror för år 1945 från mitt ombudsområde, som omsluter 26 pensionsdistrikt med cirka 130 000 invånare.

I ett distrikt med över 30 000 invånare hållas 12 sammanträden. Vid 12—15 000 6—7. Vid 4—6 000 3—4. Vid 1—3 000 2—3 och i två fall med under 1 000 invånare endast 1. Från pensionsstyrelsen torde uppgifter kunna erhållas angående övriga ombudsområden, enär ombuden avgiva rapporter angående antal sammanträden och behandlade ärenden.

En annan fråga gäller ombudens ställning, då regeln, vid bifall till propositionen i denna del, bleve ett ärende vid varje sammanträde för de mindre och medelstora distrikten. Pensionsstyrelsen har, i syfte att minska resekostnaderna, i sina direktiv meddelat, att ombud ej bör resa till samman-

träde, då endast ett eller ett par ärenden föreligga till behandling, utan avgiva sitt yttrande i sådana fall genom skriftväxling. Det visar sig emellertid som regel, att ombudens närvaro är av ett starkt behov påkallat, särskilt i de mindre pensionsdistrikten. Bli sammanträden för tätä och skola ombuden närvara även, då endast ett eller ett par ärenden skola handläggas, måste säkerligen antalet ombud ökas, enär de eljest ej hinna vara med på samtliga sammanträden. Ombuden ha som bekant sina uppdrag som bisysslor.

Med stöd av det anförda och då den nuvarande ordningen i förevarande avseende kan anses vara tillfredsställande, får jag yrka,

att 28 § i denna del erhåller följande ändrade lydelse:

Pensionsnämnd sammanträder å ställe, som nämnden bestämmer, på kallelse av ordföranden, så ofta denne med avseende å inkomna ärendens antal och vikt finner det nödigt, dock minst en gång varje kalenderhalvår, och under iakttagande av att på nämndens prövning ankommande ärende skall av nämnden handläggas snarast möjligt och senast inom två månader efter det ärendet inkommit till ordföranden, såvida icke pensionsstyrelsen, där det prövas erforderligt, annorlunda förordnar.

Stockholm den 25 april 1946.

G. W. Källman.
